

Verksamhetsberättelse

Anhörigas Riksförbund 2022

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet	3
Anhörigas Riksförbund i korthet	4
Stöd till anhöriga	6
Stöd till lokalföreningarna	8
Studiecirklar och annat framtaget material	10
Opinionsbildning	11
Forskning och utbildning	15
Samarbeten	17
En stabil och hållbar organisation	19

Ordföranden har ordet

Det här är mandatperiodens sista verksamhetsberättelse. Det har verkligen varit en märklig tid, när pandemin tvingade fram många ändrade rutiner. Den planerade kongressen 2020 fick snabbt ställas om från att hållas i Uppsala som tänkt, till att i stället bli ett formulär där de viktigaste stadgebundna besluten kunde tas. En ny styrelse kunde dock inte utses förrän på en extrakongress 2021, som skedde digitalt, även om vi också då hade börjat tänka att det kanske skulle gå att vara i Uppsala, men det fick vi förstås skrinlägga. Nu är det tredje gången gillt och vi kan (peppar, peppar...) äntligen ses i Uppsala!

Det gångna året har inneburit en gradvis återgång till mer normala gångor, även om vi lärt oss att utnyttja digitala hjälpmedel mycket bättre och därför kunnat spara en del tid och pengar som resor naturligtvis innebär. Men vi är inte längre helt hänvisade till det, vilket är fantastiskt roligt, men också viktigt. Personliga möten är ibland mer effektivt och lägger också grunden för att göra de digitala mötena bättre. En bra mix behövs.

Vi kan glädja oss åt en stor framgång för vårt förbund och för Sveriges anhängiga, när regeringen beslutade om en nationell anhängigstrategi. Den kom till efter flera års kamp från vår sida och innehåller många av våra käpphästar. Nu blir det viktigt för oss att hålla i reformen och se till att den också implementeras och omsätts i vård och omsorg!

I samband med att anhängigstrategin antogs beslutades också om ett höjt grundbidrag för vårt förbund från 2 miljoner kronor till 3 miljoner. Också det resultatet av en lång kamp. Tillsammans med några andra oplanerade tillskott gjorde det att vi kunde få ett rejält överskott. Det är välbehövligt med tanke på de kostnadsökningar som påverkar hela samhället. Ett höjt grundbidrag innebär större frihet för förbundet att satsa på sådant vi vill göra, och vi blir något mindre beroende av pengar som är öronmärkta för särskilda projekt. Det kommer dock vara viktigt också för framtiden, både ekonomiskt och för att kunna genomföra insatser för bättre förutsättningar för anhängiga.

Ett viktigt arbete, som vi kunnat påbörja under året, är att utveckla och stötta våra föreningar, som av åldersskäl sviktar på sina håll, och rekrytera fler medlemmar

som är en avgörande framtidsfråga. Vi har anställt en projektledare, Mattias Dristig, för att under 1 ½ år arbeta med detta. En stor del av årets överskott går till det arbetet.

Självklart uppmärksammade vi valåret och passade på att ställa frågor till partierna på både riksnivå, regionalt och lokalt i kommunerna. Vi kunde konstatera att alla partier såg positivt på anhängigas insatser och också hade insikter om att mycket mer behöver göras för att anhängigas situation ska bli mer rimlig. Nya styren har kommit till i många kommuner och regioner och landet fick en ny regering, som vi nu hoppas ska flytta fram positionerna för anhängiga.

Under 2022 har vi drivit två projekt med bidrag från Socialstyrelsen. Det ena handlade om Samhällskunskap för anhängiga, tillsammans med Svenska Röda korset, för att ge mer kunskaper för att bättre kunna hantera sitt anhängigskap. Det andra har varit fortsättning på det arbete vi bedrivit under ett antal år nu för att uppmärksamma barn som anhängiga med fokus på verktyg till skolan och elevhälsovården.

Till sist ett stort tack till alla er i lokalföreningarna, på kansliet och i förbundsstyrelsen för allt ert arbete och engagemang under 2022!

Ann-Marie Högberg

Ann-Marie Högberg
förbundsordförande

Anhörigas Riksförbund i korthet

Ändamål

Anhörigas Riksförbund är en partipolitiskt och religiöst obunden intresseorganisation som grundades år 1996.

Föreningen har som mål att:

- Stödja anhöriga i deras situation samt tillvarata deras intressen och därigenom bidra till en bättre livskvalitet för anhöriga och närstående.
- Verka för att lokalföreningar bildas samt stödja dessa i deras verksamhet.
- Påverka samhället så att anhörigas situation uppmärksammas och uppvärderas.
- Genom utbildnings- och informationsinsatser nå större förståelse och värdering av anhörigas arbete.
- Vara delaktig i och främja adekvat, aktuell forskning och utveckling nationellt och internationellt.

Verksamhet

Anhörigas Riksförbund bedriver en mängd olika verksamheter som alla syftar till att nå målen. I denna verksamhetsberättelse finns verksamheterna samlade under fyra rubriker som alla bygger på målen i förbundets stadgar:

- Stöd till anhöriga
- Stöd till lokalföreningarna
- Opinionsbildning
- Forskning och utbildning

Ytterligare rubriker beskriver Anhörigas Riksförbunds viktigaste samarbeten och dess organisatoriska mål samt hur vi arbetar för att skapa en stabil och hållbar organisation.

Anhörigas Riksförbunds verksamhet vilar på två ben. Det ena handlar om att stötta anhöriga i deras vardag, ett arbete som till största delen bedrivs ute i lokalföreningarna där medlemmar och andra anhöriga erbjuds möjlighet till samvaro och stöd. I vissa föreningar erbjuds även stöd i kontakten med kommun och region.

På nationell nivå bedriver Anhörigas Riksförbund den nationella stödlinjen Anhöriglinjen, dit anhöriga har möjlighet att ringa eller skicka ett mail för att söka stöd och hjälp. Anhöriglinjen organiseras och administreras av kansliet men de volontärer som arbetar med att svara på linjen består av medlemmar från hela landet.

Under 2022 har antalet som varje vecka kopplar in sig på linjen varit 22 stycken. Läs mer om Anhöriglinjen på sida 6.

Kansliets stöd till anhöriga sker också i form av stöd till lokalföreningar, till exempel genom att erbjuda studiecirkel och material för medlemsrekrytering och opinionsbildning samt att det bedrivs ett aktivt arbete för att starta fler föreningar runt om i landet. Läs mer om kansliets stöd till lokalföreningarna på sida 8.

Det andra benet i Anhörigas Riksförbunds verksamhet är opinionsbildning. Detta arbete sker dels på lokal och regional nivå av många av våra lokalföreningar. Dels på nationell och internationell nivå av förbundets styrelse och kansli. Läs mer om det opinionsbildande arbetet på sida 11.

I en demokrati är det de rörelser som är bäst på att bilda folkopinion som når störst framgång. För att vara framgångsrik krävs därför att man når ut med sitt budskap. Det handlar helt enkelt om att öka medvetenheten om anhörigfrågan hos så många som möjligt. Det finns två huvudspår i det arbetet där det första handlar om att vi behöver tala till allmänhetens känslor genom att lyfta fram exempel lätta att relatera till. Det är viktigt att anhöriga vågar dela med sig av sina berättelser för att fler ska förstå vad det innebär att vara anhörig. Under året har vi i varje nummer av förbundets medlemstidning Vi Anhöriga haft reportage vars syfte varit att komma nära anhöriga på ett mer känslomässigt plan. Det andra spåret handlar om väl underbyggda fakta. För att tala till allmänhetens förnuft behöver vi statistik som väl beskriver den verklighetsbild som vi vill förmedla. Detta kräver att vi är delaktiga i forskning och bidrar till kunskapsutveckling. Läs mer om hur vi arbetat med detta på sida 15.

Anhörigriksdagen är Nordens största årligen återkommande konferens om anhörigfrågor. Anhörigfrågan berör alla någon gång under livet. Genom att vända oss till allmänhetens både känslor och förnuft finns det goda förutsättningar för vår rörelse att bidra till en ökad medvetenhet hos en bred allmänhet om anhörigskapets förutsättningar och komplexitet. Läs mer om Anhörigriksdagen på sida 15

Organisation

Anhörigas Riksförbund bestod vid årsskiftet 2022/2023 av 3 642 (3 617) medlemmar, 50 (51) lokalföreningar, en förbundsstyrelse och ett kansli. Under året har Kinda Anhörigförening lagt ner. Trots detta har alltså inte bara det medlemstapp Anhörigas Riksförbund haft under senare år stannat upp, utan förbundet har för första gånger på flera år ökat i antal medlemmar.

Medlemmar

De flesta medlemmarna är anslutna till Anhörigas Riksförbund via en lokalförening, men det finns också möjlighet att ansluta sig direkt till förbundet. Dessa medlemmar kallas för direktanslutna medlemmar. Vid årsskiftet 2021/2022 var de 206 stycken och nu ett år senare har Anhörigas Riksförbund ökat till 236 stycken direktanslutna medlemmar.

Hedersmedlemmar är Ingrid Lundbäck, Gunilla Matheny, Cristina Husmark Pehrsson, Lennarth Johansson, Alf Andersson, Maj-Britt Sjöstrand och Mailis Lundgren.

Lokalföreningar, regionala nätverk

Lokalföreningarna är organiserade i sju regionala nätverk som brukar ordna regionala träffar vår och höst. Under 2022 har några av nätverken träffats fysiskt och några har valt att träffas digitalt.

De regionala nätverken är:

Mälardalen
Småland
Skåne
Halland
Västra Götaland
Värmland/Örebro
Norrland

Förtroendevalda

Styrelsen arbetar på uppdrag av medlemmarna. Den styrelse som valdes på extra kongressen 2021 bestod av sju ordinarie ledamöter och två ersättare. Utöver styrelsen finns en valberedning och en grupp förtroendevalda revisorer.

Förbundsstyrelse

Ann-Marie Högberg, Ordförande
Marléne Lund Kopparklint, Vice ordförande
Eva Sixt, Ledamot
Ingrid Sandelin, ledamot
Ulf Ekberg, Ledamot
Anders Norrman, Ledamot
Sandra Wessel, Ledamot
Ann-Margret Blomqvist, Ersättare
Elisabet Ljungström, Ersättare

Styrelsen har under 2022 sammanträtt vid 8 protokollförda styrelsemöten varav ett möte sträckte sig över två dagar. Mötena genomfördes digitalt via zoom förutom två möten.

Ledamöter i arbetsutskottet (AU) har utöver ordförande Ann-Marie Högberg varit vice ordförande Marléne Lund Kopparklint och ledamot Eva Sixt. AU har haft 8 protokollförda möten digitalt via zoom.

Valberedning

Anders Sjögren, Sammanställande
Gun-Britt Björevall, Ledamot
Marja Hillerström, Ledamot
Lena Hultén, Ledamot
Susanne Hultgren, Ledamot
Ulla Paulsson, Ledamot

Revisorer

Gunnar Feucht, Auktoriserad
Anne Westergaard, Förtroendevald
Rolf Lundin, Förtroendevald

Kansli och personal

Julia Charleson, Kanslichef
Anett Karlsson, Ombudsman
Åsa Bengtsson, Verksamhetsutvecklare/Administratör
Michael Nystås, Kommunikatör
Åsa Jansson, ekonom anställd från och med 220701, dessförinnan sköttes förbundets ekonomi och medlemsregister genom Åsa Janssons redovisningsföretag Jaja Grafiska enligt avtal.
Mattias Dristig, Verksamhetsutvecklare projektanställd 220915-231231.

Stöd till anhöriga

Det första målet med Anhörigas Riksförbunds verksamhet är att stötta anhöriga i deras situation för att bidra till bättre livskvalitet både för den som är anhörig och dennes närstående. Målgrupp är alla som vårdar, hjälper eller stödjer en närstående som behöver det på grund av fysisk eller psykisk ohälsa, ålder eller funktionsnedsättning. Under 2022 har vi arbetat med följande verksamheter för att stötta anhöriga.

Anhöriglinjen

Anhöriglinjen är en nationell stödlinje för medmänskligt stöd, rådgivning och information. Anhöriga kan vända sig till Anhöriglinjen via telefon och e-post. Anhöriglinjen bemannas enligt fastställda tider av volontärer med egna erfarenheter av anhörigskap, samt vid behov av personalen på kansliet. Kopplad till Anhöriglinjen finns en expertgrupp som idag består av sakkunnig inom lagområden som LSS (Lagen om särskilt stöd och hjälp), SoL (Socialtjänstlagen) och HSL (Hälso- och sjukvårdslagen).

Under 2022 har antalet volontärer som regelbundet loggar in och besvarar samtal efter schema varit 22 personer. Tiderna för samtal och möjlighet för samtal på andra språk, bland annat avsatt tid för samtal på finska, har fortsatt under 2022. Fortsatt utveckling av träffarna där volontärerna fått möjlighet att träffas och ta del av information och handledning. Från och med april 2020 har dessa träffar erbjudits volontärerna varje onsdag mellan kl 10–12. Under 2022 har några nya volontärer börjat och introduktion och handledning har anordnats för att på bästa sätt introduceras i arbetet med Anhöriglinjen. I september anordnades en 2-dagars träff på Helsjöns Folkhögskola med olika föreläsningar med fokus på återhämtning, gemenskap och bearbetning för volontärerna. Några exempel på

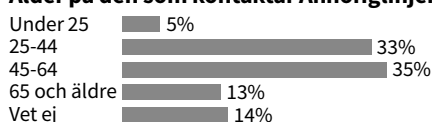
föreläsningar som bjöds var ”Naturens betydelse för återhämtning”, ”Liten lektion om lycka” samt information om stödlinjen Jourhavande medmänskliga, Anhörighandboken och andra hjälpmedel som volontärerna har till sitt förfogande.

Under 2022 har onsdagsträffarna bland annat innehållit föreläsningar, information och handledning. Volontärerna har gått igenom materialet ”I nöd och lust” och Länsstyrelsens ”Betaltjänster och bankärenden”. Föreläsare har också varit Susanne Rolfner Suvento om Nka, Erik Ward om ”Anhöriga och juridiken”, Gabriella Åberg om ”Anhöriga och palliativ vård”, Suicid Zeros föreläsning ”Våga fråga”, mm. Anhöriglinjen har en plattform för digitala möten och en grupp på ”Messenger” för snabb intern kommunikation. Under Anhörigdagen 6 oktober deltog volontärerna på Nka’s digitala konferens och under Anhörigriksdagen hade alla volontärerna tillgång till de föreläsningarna som erbjöds.

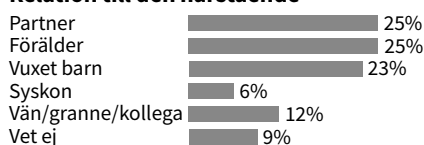
Under året har även hemsidan kontinuerligt uppdaterats med en sammanställning av olika informationsidor kring viktig samhällsinformation till volontärer samt uppdatering och utveckling av Anhörighandboken som en plats med samlad information, både för volontärerna i samtalet och att hänvisa vidare för mer läsning till de som kontaktar Anhöriglinjen.

Under 2022 har förbundet fortsatt att sprida information om Anhöriglinjen till exempel med kampanjer på Facebook och vår hemsida. När förbundet deltagit i media har vi varit noga med att nämna Anhöriglinjen. Förbundet har fortsatt sprida de små Anhöriglinjekorten med ställ till föreningar, organisationer, kommuner och regioner att använda i väntrum och på övriga platser där anhöriga finns. Svenska Röda Korsets poster

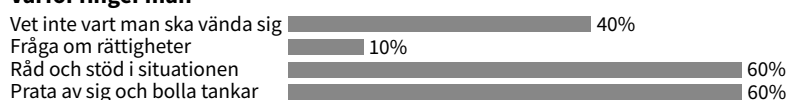
Ålder på den som kontaktar Anhöriglinjen

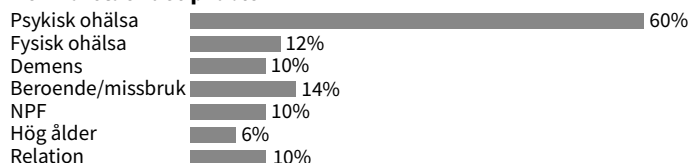
Relation till den närstående

Varför ringer man

Den närståendes problem

om Anhörigstöd och info om Anhöriglinjen som finns för spridning att använda i offentliga miljöer har också skickats ut till föreningar, kommuner och regioner. Under 2022 har antalet samtal till Anhöriglinjen ökat till 2 300 (2 200) och antalet mejl ligger kvar på en nivå av 300. En liten men tydlig ökning jämfört med 2021. Trenden från tidigare år med att en allt större övervikt av samtal handlar om psykisk ohälsa hos den närstående håller i sig och de som ringer och kontakter oss via mejl är till största del anhöriga mellan 25–64 år.

Anhörighandboken

Anhörighandboken är en samling tips och råd till anhöriga som Anhörigas Riksförbund tagit fram. Idag hittar man Anhörighandboken under en egen hemsida, www.anhorighandboken.se

Anhörighandboken är mycket använd och länkas till från en lång rad av landets kommunala anhörigstöd. Den används även som material i en studiecirkel på Röda Korset.

Under 2021 genomgick Anhörighandboken, finansierat av tilläggsbidrag från Folkhälsomyndigheten, en uppdatering i fyra etapper:

- Felsökning och borttagning av länkar och information som inte längre är aktuell.
- Uppdatering och vidareutveckling av befintlig information med kompletterande text och aktuella länkar.
- Tillägg av nya områden med tidsanpassad och fördjupad information, såsom exempelvis Barn och unga som anhöriga, Anhöriga och Juridiken.
- Byte av bilder anpassade till texter och innehåll.

Under 2022 har uppdatering och tillägg av nya texter fortsatt, detta tillsammans med volontärerna i Anhöriglinjen som lyfter olika teman och frågeställningar i syfte att underlätta och stärka sökandet av information för både volontärer och anhöriga som kontakter Anhöriglinjen.

Anhörighälsa – ett digitalt livsstilsstöd

Nu har det gått några år sedan Göteborgs universitet tog kontakt med Anhörigas Riksförbund då de ville ha samverkan kring ett nytt digitalt livsstilsverktyg. Deras forskningsprojekt inom vilket de utformat ett livsstilsverktyg syftar till att hjälpa människor med självreflektion och på så vis bidra till att patienter hanterar sin

livssituation mer praktiskt och att de i förlängningen mår bättre. Om man använder verktyget visar det sig bidra till många positiva effekter för individen, bl.a. genom att det bidragit till att sänka stressnivåerna. Verktyget är fritt att använda och information om detta finns på Anhörigas Riksförbunds hemsida.

Som stolta samarbetspartners i detta projekt har Anhörigas Riksförbund informerat våra medlemmar och följare i våra sociala-mediekanaler om verktyget, länken till verktyget (<https://livsstilsverktyget.se/sv/partner>) och att det är gratis att använda, vilket vi hoppas leder till nya användare och flitig användning.

Samhällskunskap för anhöriga

Under 2022 har Anhörigas Riksförbund tillsammans med Svenska Röda Korset drivit projektet Samhällskunskap för anhöriga med medel från Socialstyrelsen. Anhörigas Riksförbund och Svenska Röda Korset har tillsammans under året arrangerat fyra digitala föreläsningar där både förbundets medlemmar, övriga anhöriga och tjänstemän inom anhörigområdet varit inbjudna. Först ut under våren var ”Anhörigskapets paradoxer, vad innebär god och nära vård ur ett anhörigperspektiv?” och ”Socialtjänstlagen ur ett anhörigperspektiv”, båda med Martina Takter som föreläsare. Under hösten har ytterligare två föreläsningar arrangerats. Först ut var föreläsningen ”Utmaningar att betala i vardagen, både kontant och digitalt, vem ansvarar för att systemet fungerar?” som hölls av Catharina Hellström Engström från Länsstyrelsen Skåne och föreläsningsserien avslutades i december med den fjärde föreläsningen ”Existentiell hälsa och individuella nödplaner för anhöriga” som hölls av Anna Sund från Svenska Röda Korset.

Föreläsningarna har marknadsförts via sociala medier, på förbundets hemsida samt genom direktutskick till förbundets lokalföreningar.

Stöd till lokalföreningarna

Det andra målet med Anhörigas Riksförbunds verksamhet är att verka för att lokalföreningar bildas samt att stödja dessa i deras verksamhet. Målgrupp är våra medlemmar och lokalföreningar samt de som potentiellt skulle kunna bli nya medlemmar och lokalföreningar. Alla är välkomna som medlem i Anhörigas Riksförbund oavsett om man är anhörig eller inte. Under 2022 har vi arbetat med följande verksamheter för att stötta våra lokalföreningar och verka för att nya ska bildas.

Föreningsstöd och medlemsutveckling

För att Anhörigas Riksförbund skall kunna nå sina mål behöver fler vara med och driva våra frågor. Att växa handlar framför allt om att få fler medlemmar i de befintliga lokalföreningarna, men också om att vara tillgängliga för personer som väljer ett medlemskap direkt i förbundet. Dessutom är det viktigt att det bildas fler lokalföreningar.

I september 2022 rekryterades och anställdes Mattias Dristig som verksamhetutvecklare med fokus medlemsrekrytering och föreningsutveckling på 50%. Tjänsten utökas till 75% under 2023. En aktivitetsplan togs fram under hösten med syfte att få till kunskapsutbyte mellan lokalföreningarna kring förenings- och medlemsutveckling. Under vintern formerades en referensgrupp som har haft två digitala träffar. Målet är att referensgruppens kunskaper ska komma hela landet till del under 2023 och att föreningarna sedan ska ges möjlighet att skapa lokala handlingsplaner som gynnar lokal förenings- och medlemsutveckling.

Restriktionerna kring fysiska träffar som ett resultat av Covid-19 och pandemin har släppts under året och lokalföreningarna har börjat återgå till fysiska träffar och möten. Det är vår bedömning att lokalföreningarna i om pandemin, har fortsatt anammat digitala plattformar såsom tex zoom i mötet med kansliets personal. Regionala träffar av mer fysisk art har skett bl a i Stockholm, Värmland och Skåne under 2022 då kansliets personal har medverkat.

Övriga lokala träffar där kansliet har varit närvarande har varit; Nacka, Härryda, Håbo, Upplands-Bro, Karlstad och Hässleholm.

Inledande kontakter med medlems- och verksamhets-

utvecklare (från närbesläktade organisationer med liknande medlemsutmaningar som Anhörigas Riksförbund har) är initierade med syfte att få till ett kunskapsutbyte och skapa ett nätverk kring förenings- och medlemsfrågor.

Under 2022 har en powerpointpresentation tagits fram som beskriver förbundet och föreningarnas verksamhet. Dessutom skedde två digitala kampanjer kring ökad medlemsrekrytering både i våra digitala och tryckta kanaler.

Kansliets personal har haft många kontakter med kommuner runt om i landet kring arbetet med att bilda anhörigförening. Det pågår aktiviteter för att starta föreningar i bland annat Helsingborg, Sävsjö, Strömstad/Tanum, Gotland och Umeå. Dessutom har information till IF Metall Göteborg getts av Annika Sydberger Norrman från Anhörig Göteborg om möjlighet att bilda anhörigförening.

Under året har inga nya anhörigföreningar bildats men Södermalms anhörigförening har bytt namn till Stockholms Anhörigförening för ett bredare geografiskt upptagningsområde.

Vi Anhöriga, Textalk och Förbundsnytt

Vi Anhöriga är Anhörigas Riksförbunds medlems-tidning och en av våra viktigaste och mest omtyckta medlemsförmåner. Under året har tidningen utkommit med fyra nummer. Vi Anhöriga trycks i drygt 4 000 exemplar, varav merparten skickas direkt till våra medlemmar. Övriga tidningar går till prenumeranter såsom anhörigstöd, sjukhus och företag samt används i marknadsföringssyfte genom att spridas till bibliotek, väntrum, mässor och konferenser.

Förbundets samarbetsavtal med Textalk har fortsatt under 2022. Den app som utvecklats för att digitalisera Vi Anhöriga har uppmärksammats i varje nummer under året i syfte att få fler att upptäcka appen och börja använda sig av den. Appen finns för både Iphone och Android och laddas enkelt ner i respektive butik. Äldre utgåvor av tidningen finns även tillgängliga via webbtjänsten issuu.com.

Under 2022 har nya annonsörer tillkommit då företagen Moxiam, Stunder och Plusfamiljen köpt annons-

plats. Vi har även återupptagit ett vilande samarbete med Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka) som från och med nr 2/2022 informerar om aktuella frågor på en helsida i varje tidning. Samarbetet med våra tidigare annonsörer Tena/Essity och Kronans Apotek har fortsatt under året.

Förbundsnytt är ett internt nyhetsbrev med aktuell information från ordförande, lokalföreningar och kansliet. Under året har det gått ut sex Förbundsnytt via e-post till ordförandena i våra lokalföreningar för vidare distribution till medlemmarna. Från och med nr 2/2022 skickas Förbundsnytt till alla medlemmar med en registrerad e-postadress.

Hemsida och medlemsidor

Under 2022 har vi uppgraderat riksförbundets officiella hemsida både säkerhetsmässigt och strukturellt. Det är en viktig kommunikationskanal för att nå allmänheten och vi är måna om att sidan ska innehålla nyheter så väl som vår historia, samt vara lättnavigerad och användarvänlig. Det ska tydligt framgå vilka vi är, vad vi gör, hur man kan kontakta oss och vem som helst ska lätt kunna hitta oss genom att googla. Tillhandahållandet av viktig information såsom alla kommunala anhörigstöd runt om i landet och kontaktinformation till alla våra medlemsföreningar ska finnas lättillgängliga på vår hemsida.

Genom att erbjuda antingen en flik på vår hemsida eller en vidarelänkning till deras egen hemsida får våra lokalföreningar ett bättre skyltfönster i den digitala världen. De har själva möjlighet att ta befälet över sin egen hemsida eller bestämma exakt vad de vill ska synas och lyftas från just deras förening.

Vill någon lokalförening skapa sin egen hemsida har förbundet även erbjudit en förenklad kloning av vår riksförbundssida för att igenkänningsfaktor ska bidra till ökad spridning och bättre marknadsföring.

På startsidan har vi flyttat upp nyhetsinslagen så att de hamnar högst upp under "Bli medlem"-knappen. Det gör att man som läsare snabbt kan bli uppdaterad på vad som händer i riksförbundet, runt om i våra lokalföreningar samt nytt inom anhörigfrågan i Sverige.

QR-koder finns nu tillgängliga både om man vill bli

medlem eller skänka en gåva. Detta för att man lätt och snabbt ska kunna sponsra Anhörigas Riksförbund utan att behöva skriva in så mycket information.

Våra medlemsföreningar har tillgång till en lösenordskyddad sida där riksförbundet tillhandahåller mallar, dokument och inspirationsinslag för att hjälpa föreningarna med det administrativa arbetet. Nya powerpointpresentationer har under året lagts till, både en allmän om Anhörigas Riksförbund och vår verksamhet samt en om Anhörigperspektivet.

Vi har även uppmuntrat föreningarna att dela med sig av debattartiklar och andra skrivelser så att olika föreningar kan använda samma skrivelse för egen del utan att behöva återuppfinna hjulet om och om igen. Sidan uppdateras regelbundet.

Anhörigriksdagen 2022 blev ett hybridarrangemang och mer information om detta finns under riksdagsrubriken senare i verksamhetsberättelsen. Anmälan och inloggning till att se riksdagsprogrammet sköttes utifrån vår hemsida utan extern projektledare.

Under sommaren bytte riksförbundet till ett nytt system för medlemsregistrering och implementerandet har gått över förväntan. Vi är mycket nöjda med MyClub så här långt och ser framemot att lära oss fler finesser och verktyg inom registret för att kunna få ännu mer användningsområdet och automatiseringar i framtiden.

Studiecirklar och annat framtaget material

Uppdrag Anhörig

Uppdrag Anhörig var ett projekt under 2019 som syftade till att belysa genusaspekter av anhörigskap. Målet var att sammanställa och tillgängliggöra kunskap som berör livssituationen för kvinnor i arbetsför ålder som är anhörig till en medmänniska som på grund av sjukdom, ålderdom eller funktionsnedsättning inte klarar vardagen på egen hand. Projektet utmynnade i boken Uppdrag Anhörig. Förbundet har sedan dess lyft boken i flera sammanhang i kontakt med olika aktörer inom anhörigområdet, haft kampanj på Facebook och information i Vi Anhöriga och Förbundsnytt.

I ett samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan och Ann Westermarck har ett studiematerial och handledningsunderlag för boken tagits fram. Uppdrag Anhörig och studie- och handledarmaterialet presenterades i Studieförbundet Vuxenskolas monter på Bokmässan 2022 i september. Under hösten gjordes filmer med inläsning av sju kapitel ur boken, att använda som en del i studiecirkeln eller i olika grupper att samtala kring. Studie- och handledarmaterialet samt filmerna finns fritt att använda på Anhörigas Riksförbunds och Studieförbundet Vuxenskolas respektive webbplats. Boken finns att köpa på förbundets hemsida.

Studiecirkelmateriale för att stärka den psykiska hälsan hos anhöriga

Under 2021 samarbetade Anhörigas Riksförbund och Svenska Röda Korset i ett projekt för att stärka anhörigas psykiska hälsa. Syftet med samarbetet var att sammanställa tips, råd och stöd för att stärka anhörigas psykiska hälsa. Projektet gjordes möjligt med medel från Socialstyrelsen och sammanställningen av projektet spreds till förbundets lokalföreningar och medlemmar. Sammanställningen innehåller också ett material med förslag på upplägg för studiecirkel för att stärka anhörigas psykiska hälsa.

Under 2022 har vi fortsatt att marknadsföra materialet när vi varit ute och träffat föreningarna samt genom våra sociala medier, på hemsidan och genom Förbundsnytt.

Informationskampanj Anhörigas Rättigheter

Under 2019 genomförde Anhörigas Riksförbund en informationskampanj om anhörigas rättigheter tillsammans med Svenska Röda Korset. Kampanjen bestod av att ta fram affischer med information som fokuserar på möjligheten att som anhörig söka stöd hos kommun eller i en förening, på affischerna finns även information om Anhöriglinjen. Dessa affischer uppdaterades 2021 och finns att beställa för föreningar, organisationer, sjukhus, vårdcentraler och andra verksamheter och ger information till anhöriga om vart de kan vända sig.

Överlevnadstips för anhöriga

”Överlevnadstips för anhöriga” är ett material som använts i flera år som underlag till många samtalsstunder, både bland anhörigföreningar och kommunernas anhörigstöd. Under 2019 gjordes med medel från Postkodsstiftelsen fyra filmer som ett diskussionsunderlag till en studiecirkel/samtalsgrupp. Filmerna finns på förbundets hemsida tillsammans med materialet, fritt att använda, och lyfts vid förfrågningar och kontakt med föreningar. ”Överlevnadstips för anhöriga” finns att beställa på Anhörigas Riksförbund.

Opinionsbildning

Det tredje målet med Anhörigas Riksförbunds verksamhet är att påverka samhället så att anhörigas situation uppmärksammas. Det handlar om att öka medvetenheten om anhörigas livssituation hos allmänhet så väl som beslutsfattare. För att lyckas med påverkansarbetet jobbar vi på flera sätt. För att skapa folkopinion behöver vi sätta ljus på anhörigbegreppet och nå allmänheten via sociala och etablerade medier, men också de som redan är intresserade av våra frågor till exempel på mässor och konferenser. För att nå beslutsfattare behöver vi främst arbeta med att skapa personliga relationer till nyckelpersoner, till exempel på myndigheter och inom politiken.

Utgångspunkten för de frågor vi drivit i alla sammanhang är förbundets intressepolitiska program ”Anhöriga som vårdar och stödjer – ett samhällsintresse”. Det reviderades under 2019 och antogs på extrakongressen 2021. En kortversion av programmet togs fram i början av året och frågorna har också lyfts i både sociala medier och i debattartiklar och andra mediekontakter. Under 2022 har vi främst arbetat på följande vis för att uppmärksamma anhörigas situation.

Uppvaktningar, skrivelser, remisser och utredningar

Genom uppvaktningar, skrivelser, deltagande i utredningar, remissvar med mera har förbundet fört fram förbundets uppfattningar och ställningstaganden, verkat för våra intressepolitiska frågor och på olika sätt pläderat för ett mer anhörigvänligt samhälle där frivillighet är den absoluta grunden, men där också anhörigas villkor och situation uppmärksammas och förbättras.

I april kom beskedet att regeringen beslutat om den första nationella strategin för anhöriga som vårdar, stödjer eller hjälper en närstående. Syftet med strategin är att stärka anhörigperspektivet inom vård och omsorg samt att göra stödet mer likvärdigt över landet. Ann-Marie Högberg medverkade vid socialminister Lena Hallengrens presentation av strategin den 25 april. Det är en stor framgång för vårt förbund att den nu finns på plats efter flera års arbete från vår sida. Beslutet innefattade tre uppdrag till Socialstyrelsen kring genomförande och uppföljning. Förbundet har haft en träff med Socialstyrelsen kring dessa och kommer att ha ytterligare möten med projektledarna.

Vid midsommartid överlämnades utredningen om ny äldreomsorgslag ”Nästa steg – ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer” till regeringen. Ann-Marie Högberg ingick i utredningens expertgrupp och Eva Sixt var med i en referensgrupp. Dessutom har Ewa Persson från Karlstads Anhörigförening representerat förbundet i en workshop om äldreomsorg som en del i utredningens arbete. Anhörigfrågorna har på ett tydligt sätt kommit med i utredningen, vilket vi också kan se som en framgång för förbundet. Förbundet har också varit remissinstans och lämnat svar på utredningens förslag (SOU 2022:41). Förbundet har även lämnat remissvar dels på departementspromemorian ”Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen” (Ds 2022:4), dels angående Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd med anledning av att yrkestiteln undersköterska blir reglerad.

Inför valet och valrörelsen tog förbundet fram ett antal frågor till de politiska partierna på riksnivå och regional nivå och också underlag till föreningarna, som de kunde använda lokalt i sina kommuner. Svaren visar på bred politisk uppslutning kring att anhörigfrågorna är viktiga och en vilja att medverka till att den nya nationella anhörigstrategin ska få genomslag.

I slutet av januari medverkade Ann-Marie Högberg och Julia Charleson vid ett möte med socialminister Lena Hallengren om regeringens fortsatta arbete för att stärka den psykiska hälsan samt om Covid 19-pandemins påverkan.

Malmö Universitet anordnade en hearing om anhörigas erfarenheter under pandemin. Förbundet överlämnade vår rapport som tagits fram av Martina Takter. Ann-Marie Högberg representerade förbundet vid invigningen av Nationellt kompetenscentrum för äldre den 11 augusti.

Den 19 oktober anordnade Socialstyrelsen en hearing om regeringsuppdraget angående information om skogenberedskap. Anett Karlsson deltog från förbundet. Eva Sixt har ingått i brukarrådet för Myndigheten för vård och omsorgsanalys.

Förbundet har varit representerat i Sveriges arbetsterapeuters samverkansråd genom Marja Hillerström.

Funktionshindersnämnden

Förbundets ombudsman Anett Karlsson har en plats i Socialstyrelsens Nämnd för funktionshinderfrågor. Ny mandatperiod är från och med juli 2021 och förbundet har för kommande treårsperiod en ordinarie plats och en ersättare, Anett Karlsson och Elisabet Ljungström. Denna nämnd är ett av fyra råd som Socialstyrelsen arbetar med.

Nämnden har haft fem möten under 2022. Fyra ordinarie möten och ett omvärldsmöte Under omvärldsmötet i mars, där nämndens ledamöter lyfter för respektive förbund viktig framtidsfråga, lyfte Anhörigas Riksförbund arbetat kring den nationella anhörigstrategi som Regeringen fått underlag till från Socialstyrelsen och vikten av ett anhörigperspektiv i alla verksamheter som berör anhöriga och närstående.

Barn som anhöriga

Forskning har visat att elevhälsan på Sveriges grundskolor känner till de barn som är anhöriga och deras situation i väldigt liten utsträckning. Med bakgrund av detta har Anhörigas Riksförbund under 2021 drivit ett projekt med medel från Socialstyrelsen för att hitta en metod för elevhälsan att hitta och identifiera barn som är anhöriga för att på så sätt kunna ge dem det stöd de behöver. Projektledare Marie Rydell har i samråd med olika instanser tagit fram ett lektionsmaterial, innehållandes lärarhandledning, powerpoint och diskussionsbilder. Detta kan pedagoger i både för- och grundskola använda sig av i det viktiga arbetet med att identifiera dessa barn. Materialet innehåller även tips på hur pedagogerna sedan kan arbeta vidare med barn som är anhöriga. Allt finns på Anhörigas Riksförbunds hemsida, gratis att ladda ner. Förbundet har även tagit fram en folder med information om materialet som tryckts upp och postats ut till lokalföreningarna samt till elevhälsan i alla Sveriges kommuner. Under 2022 har den även skickats till flertalet rektorer i Sverige, till landets samtliga kommuner, till Socialstyrelsen, till dåvarande socialminister Lena Hallengren och 17 ledamöter i riksdagens socialutskott samt att den genom pressmeddelanden spridits i media.

Under 2022 har förbundet drivit ett nytt projekt med medel från Socialstyrelsen gällande barn som anhöriga vars syfte varit att ta fram rutiner för informationsförmedling gällande olika samhällsinsatser för att på

så sätt identifiera barn som är anhöriga. Projektet har lett fram till framtagandet av tre nya informationsfolder; en som riktar sig direkt till barn som är anhöriga, en till vårdnadshavare samt en till tjänstemän inom vård och omsorg som möter dessa. Dessa har tryckts i begränsad upplaga och skickats ut till samtliga landets kommuner för vidare spridning. Förbundet har redan fått feedback från både kommun och sjukvård att folderarna uppskattas och används. Folderarna finns även gratis att ladda ner från förbundets hemsida. Förbundet har även under 2022, med medel från Carl Jönssons understödsstiftelse, skickat ut barnboken "Abella och kapten: Vilse i stormen" tillsammans med information om förbundet och barn som är anhöriga till begravningsbyråer i Skåne.

Anhörigveckan

Den nationella och numera även europeiska anhörigdagen - samt omgivande anhörigvecka - firades som vanligt i början av oktober.

I år valde förbundet att inför anhörigveckan spela in sju stycken filmer där sju berättelser ur boken Uppdrag Anhörig lästes upp. Dessa filmer släpptes sedan en varje dag under veckan på förbundets sociala medier och hemsida, detta med syfte att varje dag lyfta hur anhöriga i Sverige har det.

Förbundet släppte även pressmeddelande under anhörigdagen med syfte att lyfta fram förbundets arbete med barn som är anhöriga.

Under anhörigveckan var även kanslipersonal och delar av förbundsstyrelsen runt i landet på olika träffar, bland annat i Håbo, Karlstad och Hässleholm. Runt om i landet arrangerade också förbundets lokalföreningar flera arrangemang för att uppmärksamma både anhörigveckan och anhörigdagen.

Konferenser och seminarier

Under 2022 har Anhörigas Riksförbund deltagit, både som arrangörer, föreläsare och som representanter för förbundet, under ett flertal konferenser och seminarier. Kanslipersonal har bland annat under våren deltagit på SKR's (Sveriges Kommuner och Regioner) arrangemang om deras Uppdrag Psykisk Hälsa och under SPF Seniorernas dag om anhöriga.

Vi har också deltagit på bokmässan i Göteborg där vi tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan presenterade boken Uppdrag Anhörig och det framtagna studiecirkelmaterialet till boken.

Under hösten har kanslipersonal bland annat deltagit på Nka:s konferens "Livets möjligheter" i Stockholm, på Hjärnkrafts konferens "Att leva hela livet" i Göteborg och på Nka's digitala nätverksträff om barn som anhöriga.

Vid "Demensdag för Norrland" som gick av stapeln i Umeå representerade Luleå- och Piteåföreningen förbundet, Anhörig Göteborg representerade förbundet på anhörigdag i Göteborg och Anhörigföreningen i Finspång gjorde det samma under arrangemanget "Demensdagarna" i Örebro.

Sociala medier

Förutom Anhörigas Riksförbunds hemsida kommunicerar riksförbundet mycket med allmänheten, följare och andra intressenter genom våra sociala-mediekanaler och då främst genom Facebook och Instagram. Vi använder även YouTube där vi t.ex. genomförde Anhörigriksdagen live i november och även inspelade kapitel ur "Uppdrag Anhörig".

Vi delar vi med oss av nyhetsartiklar, politiska inlägg, enkäter, forskningsinslag och uppdaterar våra följare om vad som händer inom riksförbundet. Facebook och Instagram används också för att skapa relationer med andra intresseorganisationer och följare genom att bidra till deras kommentarsfält, länka till varandras inlägg och stötta verksamheter som arbetar med våra frågor.

Fantastiskt roligt att vi efter 2021 års ökning av antal Facebookföljare har attraherat ännu fler följare under 2022. I slutet av december avslutar vi vårt Facebook-år med 4 000 följare och sidan har fått 244 nya gilla-markeringar. Under 2022 har förbundet hållit fast vid den nya rutinen från 2021 och haft inlägg varannan eller var tredje dag på både Facebook och Instagram med syftet att nå fler anhöriga och förhoppningsvis värva fler medlemmar runt om i landet; både direktanslutna medlemmar och medlemmar i lokalföreningar.

Under sommarmånaderna 2022 använde vi 2021 års upplaga av Anhörigriksdagen som en slags sommarföljetong. Både med syfte att dela med oss av all den kunskap och expertis som våra föreläsare bjöd på under 2021 och dessutom marknadsföra 2022 års upplaga. Även på Instagram har riksförbundet ökat i följarskara och nu har vi nästan 1200 följare.

Tidigare i år lottade vi ut teaterbiljetter och vi har även haft en medlemsrekryteringstävling i december.

Etablerade medier

Anhörigas Riksförbund arbetar ständigt med att försöka skapa kontakt med etablerade medier. Under 2022 har förbundet medverkat i tidningar, radio och tv vid ett flertal tillfällen och fört fram de anhörigas perspektiv.

Nio pressmeddelanden och fyra debattartiklar har skickats ut. De pressmeddelanden som fått störst genomslag handlade om utnämningen till Årets Anhörigkommun och studien om anhörigas erfarenheter under pandemin, i samarbete med Malmö universitet. Att nomineringarna till priset gått ut uppmärksammades av bland andra P4 Sjuhärad, Skaraborgs Nyheter, Ljusnan, Altinget och SVT Nyheter Jönköping. När Borås Stad avslöjades som vinnare den 10 november väcktes uppmärksamhet i lokala medier. Debattartiklarna har fått störst genomslag på den politiska nyhetsportalen Altinget. Förbundsordförande Ann-Marie Högberg medverkade även med en debattartikel i Njurförbundets medlemstidning.

Hon har under året intervjuats i bland annat Sveriges Radio, Katrineholms-Kuriren och Barometern angående anhörigas situation och den nationella anhörigstrategin. Kanslichef Julia Charleson medverkade i en större intervju i flera olika editioner av tidningen Amos vinternummer.

Lokalföreningarna har fått stöd med korrekturgranskning av olika texter.

Kansliet har även bidragit till planering, fakta och tips på personer för medverkan i program och tidningar så som Sveriges Radio P4 och SVT Nyheter.

I år har vi tecknat avtal med mediebevakningstjänsterna AllEars och Mynewsdesk. I det sistnämnda

verktyget publicerar vi från i år alla pressmeddelanden, vilket effektiviserat arbetet med förbundets nyheter och debattartiklar. AllEars ger oss samtidigt en bättre överblick över hur vi når ut i tidningar, radio, tv och sociala medier.

Vi har genomfört en annonsatsning med fokus på att göra förbundet och Anhöriglinjen mer kända. Under jul- och nyårshelgen 2021/2022 annonserade vi om Anhöriglinjen i Hemmets Journal. Under 2022 har vi annonserat om Anhörigas Riksförbund i tre annonsbilagor som distribuerats med Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet. I Aftonbladet fokuserade vi på metodmaterialet om barn som anhöriga, medan de övriga annonserna var mer generella om förbundets medlemserbjudande.

Årets Anhörigkommun

Anhörigas Riksförbund utlyste 2021 ett nytt pris till bästa anhörigkommun. 2022 blev Borås Stad den andra kommun som utnämns till Årets Anhörigkommun. Priset, som kom till på förslag av medlemmarna, har rönt stort intresse. Syftet är att uppmärksamma en kommun som gjort väsentliga insatser för anhöriga. Detta ska i sin tur leda till att kommunerna sporras att förbättra sina insatser och ge förutsättningar att sprida goda exempel. I årets utlysning nominerades tolv kommuner: Avesta, Bollnäs, Borås, Danderyd, Götene, Karlstad, Laholm, Sundbyberg, Sundsvall, Ulricehamn, Värnamo och Ystad. Förutom till medlemmarna riktades en inbjudan att nominera till samtliga kommuner och det nationella anhörigkonsultnätverket. Vinnaren utsågs av en jury på fem personer, bestående av Ann-Margret Blomqvist och Anders Norrman, ledamöter i förbundsstyrelsen, Heidi Melin, Upplands-Bro, och Camilla Nyman, Malmö, representanter för lokalföreningarna. Förbundets organisationsombudsman Anett Karlsson var sammankallande. Vinnaren avslöjades på Anhörigriksdagen den 10 november. Den 18 november uppvaktades anhörigstödets i Borås Stad av representanter från styrelsen, juryn och kansliet.

Forskning och utbildning

De fjärde och femte målen med Anhörigas Riksförbunds verksamhet är att genom informations- och utbildningsinsatser, samt genom delaktighet i forskning och kunskapsutveckling inom anhörigområdet, nå större förståelse och värdering av anhörigas arbete. Målgrupp är de som i sin yrkesroll träffar anhöriga samt forskare och beslutsfattare, men även anhöriga själva.

Anhörigriksdagen

Vi hade hoppats att 2022 års upplaga av Anhörigriksdagen skulle kunna arrangeras fysiskt på plats i Karlstad, men tyvärr blev vi inte beviljade finansiering från Socialstyrelsen och förbundsstyrelsen beslutade därför att återigen arrangera Anhörigriksdagen digitalt.

Dock kunde vi genomföra en hybridversion där de flesta föreläsarna var på plats i studion med vår eminenta moderator tillika ambassadör Lisa Syrén. Det blev livesändning från Arena Varberg 9-10 november där det mesta var live i studion och några av föreläsarna fanns med på länk under onsdag eftermiddag och torsdag förmiddag. Efter lunch på torsdagen tog Nationellt kompetenscentrum anhöriga över från sin Kalmarstudio och hade eftermiddagsprogrammet den dagen.

Syftet med Anhörigriksdagen har inte ändrats utan precis som de sista drygt 20 åren är tanken att eventet ska fungera som en kunskapsbank, en mötesplats och en inspirationskälla. Ett tillfälle där anhörigkonsulenter och andra som arbetar eller berörs av anhörigfrågor kan träffas, diskutera och komma i kontakt med till exempel kommunpolitiker, regiontjänstemän och naturligtvis anhöriga. Alla på lika villkor och med öppna sinnen för att kunna diskutera och ta upp viktiga aspekter av anhörigskap.

Temat för 2022 var ”Anhörig i kristider” där vi ville lyfta olika sorters kriser och belysa olika typer av anhörigskap. Åhörarna vet vi tittade både ensamma och i grupp; dels hemifrån, dels från sina arbetsplatser och så anordnade även Studieförbundet Vuxenskolan öppna visningar på 40 olika kontor. Tittarna kunde ställa frågor via mail till studion och så besvarades frågorna i direktsändning, så att det skulle bli så likt en vanlig fysisk Anhörigriksdag som möjligt.

Genom Studieförbundet Vuxenskolans engagemang och samverkan kunde vi, förutom att skapa en mötesplats för våra egna medlemmar, också nå en ny publik. Antalet anmälda biljetthinnehavare räknades till 211 personer varav 97 var våra egna medlemmar.

Från föregående år vet vi att många kommunala instanser och andra arbetsplatser samlas kring en dator och tillsammans tar del av en eller flera föreläsningar, så vi antar att mängden åskådare är betydligt fler än vad som registrerats i biljettlistorna. Unika visningar av vår YouTube-sändning från 9 november är 407 och från 10 november 307.

Det kommer att genomföras en utvärdering likt den förbundet skickade ut förra året, så att vi lär oss ännu mer om vad publiken vill ha så att vi kan vässa vårt föreläsningsutbud ytterligare till kommande år.

Utbildning för anhörigkonsulenter

Tillsammans med Helsjöns folkhögskola har Anhörigas Riksförbund startat en utbildning för anhörigkonsulenter. Anledningen till detta initiativ är en upplevd avsaknad av utbildningsmöjligheter för en yrkeskategori som saknar en tydlig identitet. Utbildningen är under ett år på halvfart, mestadels på distans men med sex tredagars träffar på Helsjöns Folkhögskola. I augusti 2022 startade den andra omgången av utbildningen och klassen har nu gått sin första termin, examen är efter fullföljd vårtermin. Utbildningen är väldigt omtyckt och är tänkt att fortsätta med en fjärde klass som startar i augusti 2023.

Kartläggningen ”Anhörigperspektiv - en möjlighet till utveckling?”

Anhörigas Riksförbund har med medel från Socialstyrelsen under 2019 genomfört en kartläggning av kommunernas stöd till anhöriga. Kartläggningen består av resultatet från de enkäter som skickades ut till alla kommuner i Sverige och som när det varit möjligt gjorts i jämförelse med tidigare kartläggning som Socialstyrelsen genomfört. Rapporten innehåller också goda exempel från verksamheter i olika kommuner. Under 2022 har rapporten fortsatt att spridas och presenterats i flera sammanhang samt varit en del av underlagen i framtagandet av nationell anhörigstrategi.

Anhörigas upplevelser under pandemin-studie

Covid-19-pandemin och medföljande restriktioner har utan tvivel påverkat livet för flera grupper i samhället som på ett eller annat sätt är utsatta. Sammantaget så pekar utvärderingar och forskning på att pandemin blottat redan befintliga brister i vård och omsorg. Tillsammans under 2021 har Anhörigas Riksförbund och Malmöuniversitet, under ledning av projektledare Martina Takter, genomfört en studie om anhörigas erfarenheter och upplevelser av sin situation under Covid-19-pandemin. Syftet med studien var att, med utgångspunkt i intervjuer, beskriva och analysera anhörigas erfarenheter och upplevelser av Covid-19 pandemin och dess konsekvenser i vardagen ur ett anhörigperspektiv. Studien, som fått namnet ” Den enes stödkorsett, den andres tvångströja? - Anhörigas erfarenheter och upplevelser av Covid-19-pandemin”, bygger på 18 intervjuer med anhöriga samt organisationsföreträdare från valda organisationer från civilsamhället. Studien finns i sin helhet som pdf på förbundets hemsida och så även en folder med en mer lättillgänglig sammanfattning av studien.

I början av 2022 skickades studien till samtliga landets kommuner, till förbundets lokalföreningar, till Socialstyrelsen och till dåvarande socialminister Lena Hallengren samt 17 ledamöter i riksdagens socialutskott. Studien har också presenterats i Förbundsnytt och Vi Anhöriga samt gått ut som pressmeddelande.

Informations-spridning om olika forsknings- och utvecklingsprojekt

Under 2022 har Anhörigas Riksförbund även främjat forskning genom att till förbundets medlemmar och andra anhöriga ha spridit information och deltagandeförfrågningar om diverse forsknings- och utvecklingsprojekt inom anhörigområdet. Bland annat har detta gällt EUs forskningsprojekt ENTWINE.

Förbundet har även varit med i referensgrupp Cystisk Fibros för att ta fram nationella stödlinjen ”Själv men inte ensam”.

Samarbeten

En förutsättning för att kunna bedriva ett framgångsrikt arbete i civilsamhället är samverkan med andra organisationer och berörda myndigheter. Under 2021 har samverkan med följande organisationer och myndigheter vara särskilt framträdande:

Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka)

Som part i Nka sitter förbundsordförande Ann-Marie Högberg med i styrgruppen som har regelbundna sammanträden.

Under 2022 har Anhörigas Riksförbund deltagit i det nationella arbete som Nka leder för att utöka anhörigstödet. Arbetet ingår i projekt ”Kraftsamling psykisk hälsa” som drivs av Sveriges kommuner och regioner (SKR). Arbetet har olika delområden där Utökat anhörigstöd är en. Under året har det varit gemensamma träffar för de som önskar vara med.

Livets Möjligheter var en konferens som anordnades i Stockholm den 24-25 oktober 2022. Konferensen hade temat ”Livslångt lärande för personer med flerfunktionsnedsättning, anhöriga, professionella och beslutsfattare”. Anhörigas Riksförbund har haft en plats i arbetsgruppen för konferensen och var även med som föreläsare under konferensen.

Eurocarers

Anhörigas Riksförbunds representant gällande Eurocarers, Ingrid Sandelin, har under 2022 deltagit vid flera olika möten arrangerade av Eurocarers.

Förbundet har också skickat in artikelförslag till Eurocarers Nyhetsbrev för att ytterligare uppmärksamma den verksamhet vi bedriver.

Ideell Arena

Anhörigas Riksförbund är sedan 2017 en del av den ideella organisationen Ideell Arena som är ett samarbete mellan ett nittiotal idéburna organisationer i Sverige. Ideell Arena startades år 1998 av forskare och ledare från den ideella sektorn och verksamheten bygger på erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande. I fokus står utveckling av ledning och styrning i den ideella sektorn. Detta görs genom ledarprogram, mötesplatser, nätverk och främjande av forskning.

Under 2022 har kanslichef Julia Charleson ingått i ett nätverk av kanslichefer som ansvarar för små kanslier som driver stora frågor.

Studieförbundet Vuxenskolan

Sedan flera år har Anhörigas Riksförbund haft ett samverkansavtal med Studieförbundet Vuxenskolan (SV). Det har i praktiken inneburit att det finns möjlighet för Anhörigas Riksförbund att söka stöd hos SV till exempel med utbildningar, framtagandet av nya studiecirkel och i olika arrangemang. SV kan också bistå med sitt nätverk av andra intresseorganisationer och på lokal nivå finns det möjlighet att låna lokaler och få hjälp med praktiska saker så som kopiering.

Under 2022 har Anhörigas Riksförbund, som samarbetspart till Studieförbundet Vuxenskolan, arbetat vidare med de två projekt som finansieras av Allmänna Arvsfonden. Det ena projektet är Kix Senior vars syfte är att motverka ensamhet hos seniorer med funktionsnedsättningar som närmar sig eller befinner sig i pensionstid. Det andra projektet är Vägra Skuld vars syfte dels är att nå en ung målgrupp med insikten om att de är anhöriga vilket i sin tur skall leda till förståelse för att de inte är ensamma, att de har rätt att söka hjälp och att de inte har någon skuld. Syftet är också att lyfta unga anhörigas behov av hjälp och stöd från samhället sida. Under året har kanslipersonal varit med projektet vid skolbesök samt anordnat Vägra Skuld-konferens för personal som möter unga anhöriga. Konferensen var planerad att ske fysiskt i Skövde men på grund av väderproblem fick den i sista stund styras om till en digital konferens.

Förbundet har också samarbetat med SV under årets Anhörigriksdag, läs mer om det på sid 15.

Helsjöns folkhögskola

Anhörigas Riksförbund driver tillsammans med Helsjöns folkhögskola en utbildning för anhörigkonsulenter som beskrivs på sid 15.

Röda Korset

Under 2022 har samarbetet med Röda Korset fortsatt. Röda Korset är en viktig samarbetspartner för Anhörigas Riksförbund. Detta eftersom de har god insikt i anhörigas behov och sedan lång tid tillbaka driver verksamhet i syfte att stötta anhöriga, i många kommuner tillsammans med kommunens stöd till anhöriga.

Under året har Anhörigas Riksförbund och Svenska Röda Korset samarbetat i ett projekt med medel från Socialstyrelsen, se sid 7.

Anhörigas Riksförbund har också varit inbjudna och deltagit vid flera utbildningstillfällen/webbinarier för personer i Röda Korsets frivilligverksamhet med inriktning på stöd till anhöriga. Under dessa träffar deltog både frivilligarbetare och personal inom kommunernas anhörigstöd.

Bräcke Diakoni

I samarbetet med Bräcke Diakoni har Anhörigas Riksförbund haft representation i ledningsgruppen i ett projekt kallat ”I Nöd och Lust”, finansierat av Allmänna arvsfonden, som påbörjades under 2020 och som har fortsatt under 2021 och 2022. Projektet syftar till att ta fram material som kan användas som stöd vid samtal med äldre anhöriga som vårdar äldre sköra maka/make-partner och som många gånger lever i en komplicerad och svår relation. Materialet ger möjlighet att pröva och utveckla olika redskap som kan möjliggöra en bättre vardag, och underlätta livet, för målgruppen och därmed minska den psykiska ohälsan. De olika teman som tas upp är -Min egen hälsa, -Oxytocin och beröring, -Förändringen, -Hemtjänst och flytt till särskilt boende, -Väld, övergrepp och kränkningar och -Opratad.

Under våren har volontärerna i Anhöriglinjen testat ett första arbetsmaterial och fått lämna synpunkter på de filmer och texter som arbetats fram till studiematerial för anhöriga till äldre maka/make-partner. Studiematerial och boken ”Från anhörig till anhörig en erfarenhetsbok” är nu klar. Boken bygger på vad anhöriga säger att de hade velat läsa om när de själva blev anhöriga till sin partner.

Kronans Apotek

Anhörigas Riksförbund har sedan 2020 haft ett samarbete med Kronans Apotek. Samarbetet gäller främst Anhöriglinjen där volontärerna varje år får en utbildande föreläsning av apotekets farmaceuter och även har ett direktnummer dit de hänvisar anhöriga i frågor som rör den närståendes medicinering. Samarbetet inbegriper också bland annat apotekets sponsorskap i Anhörigriksdagen 2022 samt annonsering i Vi Anhöriga under det gångna året.

NHS Care

Anhörigas Riksförbund samarbetar sedan tidigare med företaget NHS Care och har under 2022 fått en viss

del av företagets vinst gällande försäljning av tvättlappar.

Anhörigas Riksförbund presenteras regelbundet i deras kundtidning.

Länsstyrelserna

Länsstyrelserna har ett uppdrag från Post och Telestyrelsen att bevaka hur tillgången till grundläggande betaltjänster ser ut hos äldre och personer med funktionsnedsättning. Länsstyrelsen kartlade under 2021 hur anhöriga upplever förändringen med betaltjänster och hur digitaliseringen påverkar möjligheten för anhöriga att hjälpa sina närstående med betaltjänster och om det försvårar eller förenklar för anhöriga. Resultatet är en del av rapporten ”Bevakning av grundläggande betaltjänster 2021”. Rapporten finns tillgänglig på förbundets hemsida.

Under 2022 har samarbetet fortsatt och Länsstyrelsen har informerat om sitt arbete och rapporten ”Bevakning av grundläggande betaltjänster 2021” vid bland annat regionträff Skåne i Svedala, Samhällskunskap för anhöriga tillsammans med Svenska Röda Korset och för Anhöriglinjen. Anhörigas Riksförbund har också under året medverkat vid dialogmöten med Länsstyrelsen, Post och Telestyrelsen, olika banker och andra organisationer kring ”Grundläggande betaltjänster”.

Lavendla

Sedan 2021 har Anhörigas Riksförbund ett samarbete med begravningsbyrån Lavendla. För förbundet innebär samarbetet att Anhörigas Riksförbund nu är en av de organisationer det är möjligt att ge donationer/minnesgåvor till samt att våra medlemmar får reducerat pris på viss juridisk hjälp som Lavendla erbjuder.

Moxiam

Ett nytt samarbete har under 2022 påbörjats med Moxiam AB. Detta är ett relativt nystartat bolag (2017) som har skapat en app där anhöriga kan se hur den närstående mår baserat på sensorer som finns uppmonterade i hemmet och läser av rörelsemönster. Om något inte är som det ska meddelar appen de anhöriga. Samarbetet innebär artikel och annonsering i Vi Anhöriga, inslag under Anhörigriksdagen samt information om tjänsten i sociala medier.

En stabil och hållbar organisation

För att Anhörigas Riksförbund skall ha förutsättningar att fortsätta vara en organisation med trovärdighet och stort kunnande måste organisationen ha en stabil ekonomisk situation och skötas på ett professionellt och framåtsyftande sätt. En stor organisation som Anhörigas Riksförbund kräver även rutiner för det administrativa arbetet och de demokratiska processerna samt väl fungerande stödstrukturer för det arbete som åligger de förtroendevalda. Andra viktiga arbetsuppgifter är hanteringen av medlemsregistret samt förbundets ekonomi.

Bredda intäktbasen

Under 2022 har vi fortsatt arbetet med att bredda intäktbasen. Syftet har varit att skapa en tryggare situation för förbundet där vi inte längre är beroende av bidrag från endast ett håll. Arbetet har dels handlat om att söka statsbidrag och projektmedel från fler myndigheter än Socialstyrelsen och från olika fonder. Vi har gjort ansökningar till Folkhälsomyndigheten och Carl Jönssons understödstiftelse, där vi fått bifall från båda.

Under 2018 blev förbundet beviljade ett 90-konto och har sedan dess genomfört ett par insamlingskampanjer i sociala medier varje år vilket har inneburit några mindre intäkter.

Insamlingsverksamheten behöver fortfarande utvecklas, vilket underlättats av det nya medlemsregister som förbundet införskaffat under 2022.

Årsmötet den 22-23 april

Efter flera år med distanserade lösningar kunde årsmötet 2022 hållas fysiskt och gick av stapeln i Norrköping. Möjlighet fanns dock för ombud och andra intresserade medlemmar att delta digitalt. 30 ombud var närvarande på plats och 10 via länk. Med övriga deltagare blev det sammanlagt nästan 70 deltagare. Till ordförande för årsmötet valdes Ulrika Jeanson, kommunalråd från Finspång.

Utöver behandling av sedvanliga årsmötespunkter antog årsmötet en reviderad definition av vuxna anhöriga och en ny definition av barn som anhöriga. Årsmötet behandlade också en motion från Anhörigföreningen i Solna om att ta fram en flagga för förbundet. Motionen ansågs besvarad med hänvisning till att förbundet redan har en flagga och olika roll-ups.

Vid årsmötesmiddagen uppmärksammades Mailis Lundgren, som utsågs till hedersmedlem vid extrakongressen 2021, men eftersom den ägde rum digitalt kunde hon inte uppvaktas i vanlig ordning då.

Under dag 2 hade Lisa Syrén, Anhörigas Riksförbunds första ambassadör, ett inspirationspass och Årets Anhörigkommun 2021, Skövde, berättade om sin verksamhet. Vidare medverkade Inga-Lill Lelkky från Cancerkompisar och berättade om digitalt kompisstöd i framtiden.

De förtroendevaldas arbete

Styrelsen har också under 2022 tagit ett övergripande ansvar för förbundets arbete och utveckling. Pandemi-restriktionerna hävdes i början av februari, men mycket har ändå fortsatt att ske digitalt. Dels har vi lärt oss att använda tekniken och ser att det sparar tid och pengar, men pga olika återbud fick också ett planerat fysiskt styrelsemöte ställas om till skärmen. Styrelsen har därför bara kunnat genomföra två fysiska styrelsemöten. Resten har varit digitala.

Några i styrelsen hade dock möjlighet att delta på plats i Varberg vid Anhörigriksdagen.

Styrelsemedlemmar har också deltagit i olika sammanhang såsom t.ex i olika nätverk, utredningar, utbildningar och tagit fram remissvar. Du kan läsa mer om det på annan plats i den här verksamhetsberättelsen. Kansliets personal har stått till förfogande för styrelsen, valberedningen och revisorerna i deras arbete.

Redovisning av motionshantering och uppdrag

Vid extrakongressen 2021 bifölls en motion från Anhörigföreningen i Solna om ”Genomförandeplan – ett levande arbetsverktyg för att säkerställa god vård och omsorg för den närstående och trygghet för den anhöriga”. I styrelsens yttrande över motionen framfördes att vissa åtgärder redan hade vidtagits. I remissvaren för utredningen God och nära vård samt den nya socialtjänstlagen framförde förbundet vikten av att med hjälp av genomförandeplaner säkerställa en god och säker vård och pekade specifikt på verktyget Äldrestandarden.

I samband med utredningen om en äldreomsorgslag lyfte förbundet också vid flera tillfällen vikten av en genomförandeplan och exemplifierade med Äldrestandarden som verktyg även om lagtext och -förslag inte är på den detaljnivån. I utredningsförslaget finns ändå kravet på en genomförandeplan infört i lagtexten. Där framgår att den ska följas upp och hållas aktuell kontinuerligt samt att anhöriga ska ges möjlighet att delta. Utredningsförslaget innehåller också ett förslag om att en ny lag ska kompletteras med en mer detaljerad förordning. Om detta blir verklighet blir det ett tillfälle att lyfta fram mer konkreta krav beträffande genomförandeplan.

Vidare innebär det fortsatta utredningsarbetet beträffande den nationella anhörigstrategin också möjligheter att framföra mer konkreta krav om en genomförandeplan.

Anhörigföreningen i Solna la ytterligare en motion till extrakongressen 2021 som bifölls med utgångspunkt från förbundsstyrelsens yttrande. Den handlade om att "Anhörigperspektivet måste genomsyra Sveriges 290 kommuner". I underlaget för beslutet framgick att förbundet skulle söka verksamhetsbidrag från Socialstyrelsen. Ett första steg i arbetet var att ta fram en definition av vad Anhörigas Riksförbund menar med anhörigperspektiv, som fastställdes under 2021. Under 2022 tillsattes en arbetsgrupp med representanter för förbundsstyrelsen och föreningar med uppdrag att förbereda ansökan till Socialstyrelsen. Syftet angavs till att Anhörigperspektivet ska vara känt, uppmärksammat och förankrat i alla de verksamheter som möter anhöriga i kommunen. För att det ska uppnås måste nyckelpersoner, beslutsfattare på hög nivå, ha kunskaper och insikter om anhörigperspektiv för att kunna se till att det finns verktyg för att det ska genomsyra hela kommunen. Vi vill att alla kommuner har ett övergripande, styrande dokument såsom en policy eller en strategi, som löpande följs upp. Arbetsgruppens förslag mynnade ut i en ansökan om bidrag för 2023 till Socialstyrelsen för bl.a. en kartläggning tillsammans med Nka om vilka dokument som finns i kommunerna, en målsättning att nå nyckelpersoner bland kommunernas beslutsfattare och framtagande av en film som beskriver anhörigperspektivet.

På förbundsstyrelsens förslag fick styrelsen i uppdrag av extrakongressen 2021 att vidta åtgärder för fler medlemmar och livaktiga föreningar i samspel med lokalföreningarna. Uppdraget var en fortsättning på det arbete som initierades av rapporten från Framtidsgruppen 2017. När förbundet fick en miljon kronor i ytter-

ligare grundbidrag under 2022 fattades beslut om att starta ett projekt och anställa en projektledare under del av 2022 och 2023 för att kunna lägga kraft på detta arbete. Målsättningen är att trygga fortlevnaden i de befintliga lokalföreningarna och öka antalet föreningar med 5 st samt öka sammanlagda (direktanslutna- plus lokalföreningsmedlemmar) antal medlemmar med 250 st. Arbetsuppgifterna är bl.a. att ta fram en modell för hur fler föreningar kan skapas och utöka medlemsantalet, samt närvara vid större evenemang med anhöriganknytning för att rekrytera medlemmar och inspirera till bildande av föreningar. Ni kan läsa mer om detta under rubriken Föreningsstöd.

Administration

I kansliets arbetsuppgifter ingår, utöver att driva och utveckla verksamheten, också att sköta den löpande ekonomin och annan administration. I detta administrationsarbete ingår till exempel att ta fram och följa upp budget samt det årliga ansökningsförfarandet till bland annat Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten som löper över hela året med ansökan, revidering av ansökan efter besked om bidrag samt återrapporering av beviljad verksamhet. Årsmöten och kongress innebär även det administrativt arbete, bland annat med de handlingar som skall färdigställas. Ett annat viktigt område är administrationen kring Aarbetsutskotts- och styrelsemöten som bedrivs av kansliet löpande under året liksom uppdatering av medlemsregistret. Under 2022 har förbundet gjort en större investering i köp av nytt medlemsregister.